

intro conditiebladen

· leeswijzer ·

conditieblad

Bij de schadeatlas horen conditiebladen die je helpen bij een conditiecontrole. Het conditieblad is gebaseerd op Spectrum-N. Standaard voor collectiemanagement in musea, hoofdstuk 9: Conditiecontrole en -onderzoek. Het conditieblad en de schadeatlas gebruik je samen. De schadeatlas helpt je schadebeelden te herkennen en het conditieblad helpt je om die waarnemingen en de bijhorende aanbevelingen en richtlijnen te documenteren. Het conditieblad spoort je daarnaast ook aan de aanbevelingen effectief uit te voeren. Het geeft de mogelijkheid gestructureerd en uniform verslag te maken van monitoring, aanpassing van de omgeving of advies van een conservator.

Het conditieblad is ontworpen om de conditie van een archeologisch voorwerp in depot te registreren en op te volgen om een helder beeld te krijgen van zijn evolutie. Hou er rekening mee dat het bepalen van de conditie steeds een momentopname is. Neem als voorbeeld corrosie of afschilfering: wordt het erger of is de situatie ‘stabiel’? Het document kan je helpen conserveringsprioriteiten te bepalen.

Het conditieblad is ook opgesteld met het oog op bruikleen, transport, onderzoek, enz. en kan tot slot dienstdoen als ‘nulmeting’ van de toestand bij het binnenkomen van een object in een collectie.

Dat maakt een latere toestandsvergelijking (lees: conditie-inspectie) mogelijk. Het zou uiteraard niet haalbaar zijn om van elk afzonderlijk object in de collectie een conditieblad op te stellen. Het kan echter wel consequent gebruikt worden voor geconserveerde/gerestaureerde of museumwaardige voorwerpen of dienst doen bij bruiklenen of een steekproefsgewijze conditiedoorlichting.

Het conditieblad begint met een **administratieve fiche** waar je onder andere de identificatie van het object, de reden van inspectie, de omgevingsgeschiedenis en hoe het object nu bewaard wordt, noteert. Duid de specifieke schadebeelden die je herkent op het object aan. Dat kan door de woorden zelf aan te duiden en/of op een bijgevoegde foto de schade te omlijnen met de bijhorende afkorting. De letter-cijfercode staat voor het hoofdstuk in de schadeatlas, tussen haakjes staat de afkorting om aan te duiden op de afbeelding. De afkortingen maken een toestandsbeschrijving in tekstvorm overbodig. We maken een onderscheid tussen schade waarbij men zelf kan optreden en schade waar men een conservator-restaurator moet raadplegen. Op de fiche noteer je daarna ook een quotering van de bewaartoestand van het object. In de schadeatlas staat bij elk hoofdschadebeeld een algemene inschatting van de mate van die schade (licht, matig of ernstig), die je kan helpen bij de beschrijving van de specifieke bewaartoestand van het object. Je kiest uit vier categorieën die de bewaartoestand aangeven.

Categorie 1: goed

- Stabiele objecten die stabiel zullen blijven in de gegeven klimatologische omstandigheden. Als ze bewaard worden in veilige omstandigheden zijn er geen conserveringsingrepen vereist.

Categorie 2: redelijk

- Objecten die sporen van vertering vertonen, maar momenteel structureel en chemisch stabiel zijn. Ze zullen stabiel blijven in de juiste klimatologische omstandigheden, maar die bewaaromgeving moet nog aangepast worden. Wanneer ze vanaf nu bewaard worden in veilige omstandigheden (controle vereist na herlocatie/herverpakken), zijn er geen conserveringsingrepen vereist en kunnen ze nog evolueren naar categorie 1.
- Objecten met oude herstellingen/restauraties die momenteel geen zichtbare schade toebrengen aan het object en die in de juiste bewaaromgeving bewaard worden.
- Stabiele objecten die echter vrij fragiel zijn wanneer je ze (veelvuldig) hanteert, waardoor ze versteviging nodig hebben. De aard van de collectie speelt hier een rol.
- Objecten die op alle vlakken in goede staat zijn en zich zelfs in klimatologisch gunstige omstandigheden bevinden, maar weggeborgen zijn op een manier die niet toelaat ze veilig te verplaatsen (bv. op een ontoegankelijke plek waar je nauwelijks ziet wat je doet als je het object er wil weghalen).

Categorie 3: matig

- Objecten die mogelijk onstabiel, maar wel nog hanteerbaar zijn. Er zijn passieve en/of actieve conserveringsmaatregelen nodig om de bewaring van deze objecten voor lange tijd te kunnen garanderen. De structurele stabiliteit wordt mogelijk aangetast door intern en extern veroorzaakte actieve verteringsprocessen.
Ook vroegere conserverings- en restauratiebehandelingen kunnen een oorzaak zijn van vertering. Deze objecten kunnen nog gestabiliseerd worden door passieve maatregelen (aanpassen klimaat, verpakking), waarbij controle en opvolging noodzakelijk is.
- Objecten met sporen van actieve vormen van degradatie, waarvan het niet duidelijk is in welke mate deze schade zich zal verder zetten.
- Objecten van deze categorie zijn eventueel chemisch stabiel, maar zijn zodanig verweerd en fragiel dat ze moeilijk hanteerbaar zijn.
- Objecten waarvan de conditie niet helemaal duidelijk is en door een conservator moet ingeschat worden.

Categorie 4: slecht

- Chemisch onstabiele objecten met op korte termijn geringe overlevingskansen. Hun structurele en/of chemische stabiliteit wordt in grote mate aangetast. Deze objecten vereisen een actieve conserveringsingreep om te overleven.
- Mogelijk chemisch stabiele objecten, maar die uiterst fragiel zijn (structureel onstabiel) en niet langer zonder bijkomende schade gehanteerd kunnen worden.

De **actiepunten** die van toepassing zijn (zie acties in de schadeatlas), kan je aanvinken en datum en stand van zaken registreren, zodat een duidelijke opvolging van de toestand van het object mogelijk wordt. We raden aan om elk object te monitoren om in de eerste plaats na te gaan of je met een stabiel of een onstabiel object te maken hebt en ten tweede om de controle of aanpassing van de omgeving van het object op te volgen.

Is het object onstabiel of twijfel je, neem dan altijd contact op met een conservator-restaurator. Bij elke nieuwe conditiecontrole maak je een nieuw document aan, zodat je de evolutie van de conditie goed kunt opvolgen. Verwijs naar het document van de vorige controle als dat niet makkelijk te traceren is. Afsluitend kan je specifieke **richtlijnen** noteren voor het hanteren van het object, de verpakking, eventueel transport en risico's op basis van de schadeatlas of advies van een conservator-restaurator.

Spectrum-N:

Conditiecontrole: de controle van de fysieke toestand of conditie van een object of een groep objecten, doorgaans door observatie, vastgelegd in een conditieblad of -rapport of het collectie-informatiesysteem. Vaak leidt een conditiecontrole tot aanbevelingen voor het gebruik, de behandeling en de omgeving.

Conditie-inspectie: een opeenvolgende reeks van conditiecontroles waarmee kan worden vastgesteld of de conditie van een object verbetert of verslechtert.

Conditiedoorlichting: de conditiecontrole van een groot aantal objecten.

Materiaaltechnisch onderzoek: een grondig (natuur)wetenschappelijk en fotografisch onderzoek van de fysieke elementen van het object. De resultaten worden genoteerd in een gedetailleerd rapport over de samenstelling van het object en zijn conditie. Dit onderzoek leidt vaak tot aanbevelingen voor het gebruik, de conservering en de omgeving.

